

Rosenthal Sámuelné És Férje

Ez a kép 1934-ben vagy 1935-ben készült Szombathelyen. Az én drága Rosenthal Sámuel nagypapám és a nagymamám, Bauer Julianna látható rajta. Ha egy magyar embert kellene mintázni a történelemben, akkor az apai nagypapám, Rosenthal Sámuel igazi magyar parasztember volt, még a bajuszát is pödörve hordta. Kisnyomomban vagy Nagyunyomban született, nem tudom melyikben, és azt sem tudom mikor, és hogyan került Szombathelyre. Nagypapa cipész volt. Úgy tudom, hogy nem volt saját műhelye, de otthon se láttam a nagypapát kalapálni, sarkalni. Amikor kicsi voltam, a nagypapa már idős volt. Mindig bottal a kezében járt és soha nem tudott megütni, én pedig csak ezért is igyekeztem rosszalkodni. Nagymamám bábaasszony volt. Ő is parasztosan

nézett ki, mindig sötét, hosszú ruhában, a fején kendővel járt, nem is láttam másként. Mindenki imádta a nagymamám, nagyon ügyes bábaasszony volt. Ismert mindenkit, akár volt vele dolga, akár nem. Arról volt híres, hogy állandóan bement a menhelyre, és megkérdezte, hogy hoztak-e be zsidó gyereket. S akkor kérdezték tőle az ottaniak, hogy Júlia néni, miért tetszik kérdezni. És azt mondta, hogy azért, mert zsidó gyereket nem lehet bevinni a menhelybe, azt add ide nekem, hazaviszem. A nyomortól nem láttak, de azt mondta a nagymama, ahol öt ember eszik, ott eszik a hatodik is. Az apai nagyszüleim igazi falusi, neológ, jó hitű, Istenben hívő zsidó emberek voltak. Nem ettek kósert, de megnézték, hogy mit ehetnek. Sakterhez vitték a húst [azaz a vágnivaló baromfit], és péntekenként a péknél süttették ki a sóletet. A tejes és a húsos ételek nem voltak különválasztva. Az ünnepekkor elmentek a templomba, de a fiaikat nem járatták zsidó iskolába. A nagypapa halottöltöztető volt a hitközségnél, és nagyon büszke volt rá, hogy ő micvét tehet és dolgozhat. Kétszoba-konyhás lakásban laktak. Az udvaron volt két kis faházuk, egyikben a vécé, a másikban a tüzelő. Nem volt angol vécéjük. Rosenthal nagymamám 1936-ban, a nagypapa pedig 1943-ban halt meg természetes halállal. 1936-ban este tíz óra felé csöngetett a postás, s hozta a táviratot, hogy meghalt a nagyanyám. Életemben nem láttam férfit úgy sírni, zokogni, mint az én apámat, erre emlékszem.